

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Набієв Ботір Пардаєвич**,
1970 року народження, громадянин Узбекистану

освіта вища: у **2000 році закінчив Самаркандський державний університет ім. А. Навої за спеціальністю «Право»**. На сьогодні генеральний директор ІНВЕСТМЕН БАНК з питань Близького Сходу та країн Співдружності Незалежних Держав. (Берн, Швейцарія).

З травня 2024 року аспірант науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності **Національної академії внутрішніх справ** виконав акредитовану освітньо-наукову програму **Національної академії внутрішніх справ**.

Разова спеціалізована вчена рада утворена наказом **Національної академії внутрішніх справ** від «12» червня 2025 року № 833, у складі:

Голови разової
спеціалізованої вченої
ради -

Олександра Джужи, доктора юридичних наук, професора, головного наукового співробітника відділення організації наукової роботи здобувачів вищої освіти відділу організації наукової роботи Національної академії внутрішніх справ.

Рецензентів -

Віталія Василевича, доктора юридичних наук, професора, ученого секретаря секретаріату Вченої ради Національної академії внутрішніх справ;

Дмитра Тичини, доктора юридичних наук, професора, головного наукового співробітника науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності Національної академії внутрішніх справ.

Офіційних опонентів -

Галини Дідківської, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри кримінального права та процесу Державного податкового університету;

Тетяни Пономарьової, доктора юридичних наук, старшого дослідника, завідувача науково-дослідної лабораторії з проблем запобігання кримінальним правопорушенням Донецького державного університету внутрішніх справ.

на засіданні «12» вересня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань «Право» **Набієву Ботіру Пардаєвичу** на підставі публічного захисту дисертації «**Кримінально-правові та кримінологічні засади запобігання домашньому насильству в умовах воєнного стану**» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в **Національній академії внутрішніх справ, МВС України, м. Київ**.

Науковий керівник – **Геннадій Піщенко**, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінального права та кримінології навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Робота є одним із перших комплексних монографічних досліджень, у якому реалізовано науково обґрунтований підхід до формування системи кримінально-правових і кримінологічних заходів запобігання домашньому насильству із визначенням практичних шляхів реалізації низки праксеологічних завдань в умовах воєнного стану. До найбільш значущих наукових положень, що визначають новизну дисертації, належать такі:

вперше кримінологічний аналіз показників офіційної статистичної звітності дозволив встановити, що в умовах масштабних воєнних дій на території України, а також загальних тенденцій щорічного зростання рівня насильства, спостерігається стійке збільшення кількості латентних кримінальних діянь у сфері сімейно-побутових відносин, адміністративних правопорушень, передбачених ст. 173-2 КУпАП, кримінальних правопорушень за ст. 126-1 КК України й тяжких злочинів пов'язаних із домашнім насильством, у зв'язку з цим теоретично обґрунтовано необхідність удосконалення системи запобігання домашньому насильству з урахуванням умов воєнного стану масового внутрішнього переміщення населення, зростання соціальної вразливості та процесів маргіналізації, з урахуванням специфіки окремих регіонів, зокрема деокупованих територій;

вперше запропоновано аргументи на користь спеціального суб'єкта домашнього насильства (поряд із загальними ознаками – фізична особа, осудність, досягнення 16-річного віку, пов'язаний сімейними, а саме – шлюбно-сімейними, родинними відносинами), у зв'язку з чим науково обґрунтовано виключення термінологічних сполучень «сімейні відносини» та «близькі відносини» із чинної редакції ст. 126-1 КК України, замінивши на «родинні відносини»;

вперше розроблені шляхи реалізації кримінологічної моделі загальносоціального запобігання домашньому насильству в умовах тривалого воєнного конфлікту та зростання соціальної напруги у суспільстві на основі міжсекторального підходу в Комплексній програмі запобігання домашньому насильству до 2030 року, яка поєднує правові, організаційні, виховні, інформаційні, медичні, соціальні та військові напрями й має стати дієвим інструментом забезпечення безпеки в родинному середовищі;

вперше науково доведено доцільність запровадження у практику запобігання домашнього насильства кримінологічної методики стратегічного планування, яка охоплює тривалий період часу, як спосіб досягнення складної мети мінімізації насильницької злочинності в сім'ї та поетапне впровадження пріоритетних заходів визначених міжнародними й вітчизняними нормативно-правовими актами з розробленням та прийняттям програм і планів на обласному й місцевому рівнях;

вперше розроблену кримінологічну модель упровадження спеціально-кримінологічних заходів запобігання домашньому насильству на прифронтових й деокупованих територіях інтегрованих до загальної системи безпеки громадян (груповий рівень), а також індивідуально-профілактичних заходів, які обумовлюються масовим переміщенням населення, впливом стресових чинників, деструкцією соціальних зв'язків, зниженням рівня соціального контролю та зростанням психологічної напруги (особистісний рівень).

За своїм змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом міністерства освіти та науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

Здобувач має 6 наукових публікацій за темою дисертації, серед яких три статі опублікованих в наукових фахових виданнях України та три тези доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій, семінарів і круглих столів. У наукових публікаціях у повній мірі обґрунтовуються отримані наукові результати відповідно до поставленої мети:

1. Набієв Б. П. Кримінально-правова характеристика суб'єкта домашнього насильства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 6. С. 716–719. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-6/169>

2. Набієв Б. П. Наукове забезпечення запобігання домашньому насильству. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2023. Вип. 6. С. 143–148. DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2023.6.34>

3. Набієв Б. П. Віктимологічні заходи запобігання домашньому насильству. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 2. С. 579–582. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-2/143>

У дискусії взяли участь члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Рецензент – доктор юридичних наук, професор **Василевич Віталій Вацлавович**, Національна академія внутрішніх справ, учений секретар секретаріату Вченої ради, виступив без зауважень.

Рецензент – доктор юридичних наук, професор **Тичина Дмитро Михайлович**, Національна академія внутрішніх справ, головний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності, виступив без зауважень.

Офіційний опонент – доктор юридичних наук, професор **Дідківська Галина Василівна**, Державний податковий університет, завідувач кафедри кримінального права та процесу, виступила без зауважень.

Офіційний опонент – доктор юридичних наук, старший дослідник **Пономарьова Тетяна Ігорівна**, Донецький державний університет внутрішніх справ, завідувач науково-дослідної лабораторії з проблем запобігання кримінальним правопорушенням, виступила без зауважень.

Голова ради – доктор юридичних наук, професор **Джужа Олександр Миколайович**, Національна академія внутрішніх справ, головний науковий співробітник відділення організації наукової роботи здобувачів вищої освіти відділу організації наукової роботи вказав на те, що авторові бажано було б звернути увагу на інверсію жертви та рецидивну віктимізацію у сфері домашнього

насильства, що є взаємопов'язаними феноменами, ускладнюють процес запобігання цьому явищу. Інверсія жертви полягає в перекладанні провини за насильницькі дії на саму постраждалу особу, що сприяє формуванню хибних соціальних уявлень та виправданню агресора. Рецидивна віктимізація проявляється у повторюваності насильницьких актів стосовно тієї ж особи, яка через психологічну залежність, економічну уразливість чи недосконалість системи захисту знову потрапляє в ситуацію насильства. У поєднанні ці явища формують замкнене коло насильницьких відносин, руйнуючи соціальні та правові механізми захисту жертви.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Набієву Ботіру Пардаєвичу** ступінь доктора філософії з галузі знань «Право» за спеціальністю **081 «Право»**

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова

разової спеціалізованої вченої ради

Олександр ДЖУЖА